

KORUNK

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

Hivatalos közlönye: a váci „Pázmányegylet”-nek, a károlyfehérvári „Szálézi szent Ferenc” című irodalmi körnek, a pécsi „Szent Pál társulat”-nak a veszprémi „Pázmánykör”-nek, a pozsonyi „Szent Imre kör”-nek, a kassai „Egyházi irodalmi iskolának”, „Szent Athanázról” nevezett irodalmi iskolának Eperjesen.

<p>ELŐFIZETÉSI DIJ: Egész évre . . . 6 frt. — kr. Félévre 3 „ — „ Negyedévre . . . 1 „ 50 „ Lelkészeknek, tanítóknak, kisebb fizetési hivatalnokoknak, tanulóknak és kisparosoknak negyedévre 1 frt.</p>	<p>Szerkesztőség: a hova a lap szellemi részét illető levelek és előfizetési pénzek küldendők: Budapest, VIII. Mária-utca 30. Kéziratokat nem küldünk vissza.</p>	<p>Megjelen minden vasárnapon. Szerkeszti és kiadja: KADOR SÁNDOR. Egyes szám ára 12 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Budapest, VIII. Mária-utca 30. Elfogad mindennemű hirdetéseket valamint a nyitólapon való közleményeket árszabály szerint.</p>	<p>Lapunk számára hirdetéseket elfogadnak még: Frankfurt: a/M.: Daube G. L. és Ta. Bécs: Mosse Rudolf, Sellenstüfte Nr. 2. és Oppelk A. Stubenbastei Nr. 2. Budapest Valamennyi hirdetési iroda.</p>
---	---	--	---	---

Tartsunk össze!

A míg mi kath. lapok nem győzünk jajveszékelnéni az idegenek összetartásáról, a katholicismus elnyomásáról, addig a katholicismus maga, marad régi egykedvűségében.

Felsorolhatnánk bővíben adatokat, a melyek az idegen hitfelekezetek összetartását úgy egészben mint egyesek közt igazolja — de épp úgy van elég, de sokkal több adat, mely a katolikusoknak vallásügye iránti közönyét s a legszomorubb színben mutatja be.

Olvasóinkhoz intézett levélnek eddigi eredménye 115 frt 50kr. Kérdjük 1200-on felüli olvasótól, előfizetőtől ily összeg, mutat-e lelkesedést, úgyszeretetet? Hasonlítsuk össze a tételeket — és bizonyára furcsa reflexiók fognak támadni bennünk és mindenki benn. Onkéntelen fájdalommal mosolyra fakadtunk, midőn az utolsó összegnek hálás vétele után két heti idő eltelté után egy fillér sem érkezett.

Hát ez az eredmény, a mit annyi fáradozás, kopogtatás után elértünk.

Ha minden egyes előfizető 1 frt aránylag csekély áldozatot meghozza, el van érve a cél, és fényesen kiáltuk a megpróbáltatás nehéz heteit.

Nem kívánjuk még ellenségünknek sem, e hetek alatt kiállott lelkigyötrelmet. Elképzelni sem lehet mi az, mi bennünket ért.

Am törhetlenül bizunk a Mindenhatóban, kinek végtelen kegyelmét esdve teszünk minden lépést, fogunk minden munkához, O benne bizva, nem lankadunk, hanem az utolsó pillanatig fenntartjuk reménységünket, hitünket abban, hogy végre is elérkezik a forduló pont, a krízis, melyet ha kiálltunk, szebb és biztos jövőnek tekinthetünk.

Ujlag kérjük hát t. olvasóinkat, ha kérelmünket méltányolva, annak a mint lehet, eleget tenni sziveskednének.

Nézzük protestans atyánkfiait, néhány hét alatt összegyűjtöttek ezeket, és ma fényesen áll irodalmi társulatuk.

Nézzük a „Jó szív” és más gyűjtéseket, mily fényes eredményt mutathatnak fel.

Vagy egy kath. lap léte vagy nem léte, csakugyan oly közömbös dolog?

Mi vagyunk az egyedüli magyar társadalmi és szépirodalmi képes katolikus hetilap Magyarországon és ne tudjunk prosperálni. Bocsanat — ám ha az így lenne, iszonyú szegénységi bizonyítványt nyújtana a magyar katolikusokról.

Nem tudjuk elhinni, hogy annyira elfásultak legyünk vallási és hazafias ügyekben!

A míg Németország, Franciaország, sőt Anglia is bővelkedik kath. lapokban, addig Magyarországon, Mária országában az egyetlen társadalmi és szépirodalmi képes heti lap nyomorog!

Nem szívesen tettük, hogy nyilvánosan voltunk kénytelenek kijelenteni a siralmas állapotunkat bizonyító tényeket, mert tudjuk, hogy örömet szereztünk az idegen hitfelekezeteknek. Másrészt reméljük, hogy midőn nem csak vallási hanem hazafiai reputációnkat is veszélyeztetve látják, válvetve, összetartva, katolikus és magyar öntudattal ki ki segítségünkre fog jönni — és nem hagyja veszni az eszmét, illetőleg annak szerény közvetítőjét.

Hazánkban, mely teli szabadkőműves és zsidó-hírlapokkal — minden katolikus lapnak van hivatása és nagy feladata, melyet megoldani, ha egy ember habár mindenét áldozta sem tud megoldani, lelkes összetartás mindenestre fel fog virágoztatni! Isten adja, hogy úgy legyen!

Kador Sándor.

A SZABADKŐMÜVESSÉGRŐL.

— Elmefuttatás. —

Jelige: Rantsátok le a szabadkőműveseknek alárczat s mutassátok be úgy, a mint van.

XIII. Leó pápa.

Tagadhatatlan, hogy minden kor és század a legváltozatosabb bűnök és bűnösök sorozatát tünteti fel, mert ezt egész történelem és

századok tapasztalása kétségtelenné teszik. Mindazáltal századunk elüt az előbbi századoktól annyiban, a mennyiben az előbbi századokban a bűnös legalább elismerte bűnét, addig napjainkban nem akarja bűnnek s rossznak nyilvánítani azt, a mi valóban bűn és rossz. Sőt még evvel sem elégszik meg, hanem bűneinek palástolására és mentegetésére véleményeket és hamis elveket állít fel, melyek gyakran bűnösek, mint maguk a cselekedetek, melyeket velük mendeni akar. S ha már most keressük az okot, mely e változást előidézte: a szenvedélyekre akadunk, a melyek a liberalismus levegőjében féktelenekké váltak. A liberalismus szülője a vallási érzület csökkenésének, a hitetlenség terjedésének s annak, hogy a tagadás szelleme emeli fel fejét akkor is, ha oly dolgokról van szó, melyek előtt mások alázattal meghajolnak.

Isten igazságos ítélete folytán napjainkban azok, kik makacsságból valamely jogszerű tekintélynek hódolni vonakodnak, egy rettenetes hatalom zsarnoksága alá jutnak, mely fölöttük korlátlan hatalmat gyakorol. Ide sorozhatók mindazok, kik elhagyva az anyaszentegyházat, rendeleteit s tekintélyét megvetik s mint rabszolgák a titkos társulatok rabságába estek, melyeknek rettentő s titokteljes tekintélye előtt reszketni kénytelenek. S nem szánandó helyzet-e az, hogy midőn elnyomva vannak, dicsekedniök kell, hogy ők szabadok? s hogy azoknak, a kik a keresztény, katolikus nevet szégyenlik, a páholyok testvéreinek, táborzóinak nevet kell viselni? S mintha nem elégedhetnének meg saját szerencsétlenségükkel, abban másokat is részesíteni s a méregkelyhet olyanoknak is odanyújtani iparkodnak, kik még e méreg veszélyétől távol állanak annál is inkább, mivel a sátán eme hívei a titkos társulat tagjai előtt rettenetes eskü alatt egy ismeretlen tekintélynek a gonosz tettek minden nemeire engedelmisséget fogadnak.

Eme titkos társulatok között legnagyobb hírhedségre és legnagyobb elterjedésre tett szert a szabadkőművesek társulata, mely manapság oly gyakran foglalkoztatja az elméket. Bármennyire rejtegetik alattomos céljaikat, bármennyire iparkodnak az embert hazug ámitásaikkal félrevezetni, alávaló terveik már napfényre kerültek, mert hiába, nincs oly titok, melyet az óvatos körültekintés fel ne fedezhetne. A szabadkőműveség hívei a jótékony, a humanitas hamis csillámával kápráztatják a világ szeméit, hogy így a hiszékeny és rövidlátó szemlézőket félrevezessék. Amde a páholyokban a titkos összejövetelek idején a legaljasabb terveket szövik az egyház és a trón ellen. Azon pedig éppenséggel nem lehet csodálkoznunk, hogy éppen egyházunkat

és vallásunkat akarják megsemmisíteni, mert érzik, hogy ez az, a mely a folytonos megpróbáltatások és támadások között is sziklaerős és ledönthetetlen várként áll s mely isteni alapításánál fogva bírja mindazon fegyvereket, melyek a támadásokat visszaverik s egyedül képes az emberi nemet minden erőben szellemileg egyesíteni és az üdvösség útján vezetni.

Ezen egyház tekintélyét aláásni s lehetőleg megsemmisíteni, legfőbb törekvése minden malteros lovagnak és ezen cél elérésére nem riadnak vissza a legalábbvaló eszközöktől sem. Első szóval csak úgy, mint frásban rágalmazni, befeketíteni iparkodnak az egyetlen igaz egyházat, beszennyezni és eltörölni a pápaságot, elhallgatni a papságot. Azért fennen hirdetik, hogy a katolikus egyháznak nincs értéke, mert ártalmas; az ő enyhítő eszközei mérgek, melyek tönkre teszik mindazokat, kik azokat használják. S még kérkednek vele, hogy az egyház elleni harc, mely a vallási egyesületeket szétrombolni és az embereket Isten és egyház nélkül egyesíteni törekszik csak a szabadkőművességnek köszönhető. A pápa, mint az egyház feje a legvakmerőbb támadásoknak van kitéve s főleg ezt iparkodnak aláásni s megbuktatni, mert meg vannak győződve, hogy csak a pápai trón összeomlása eredményezheti a többi bukását. S ezen cél megvalósítására vannak irányozva mindazon törekvések, a melyek által a pápaságot nem megczáfolni, hanem kiirtani, nem is kiirtani, hanem megbecsteleníteni, nem is megbecsteleníteni, hanem sárba tiporni akarják. Sajnos, hogy a felvilágosodás eme férfai nem látják be, hogy ez sisiphusi munka, melyet végrehajtani sohasem lesznek képesek.

Szóval és tettel gyalázzák a papságot, a testületeket, szerzetesrendeket, a kiváló kath. tanokat, intézményeket, szokásokat s általában mindazt a mi elveikkel ellenkezik s így csak az oly katolicizmust tűrik meg, mely kivétel között lényegéből s a szabadkőművességnek nem áll ellen. Nyíltan hirdetik a testvérek, hogy azért lelkesülnek, arra törekszenek, hogy a fanatismus, a babona és sötétség uralmát, mely epithetonokkal a kinyilatkoztatott igaz vallást voltak szívesek felékesíteni — eloszlassák, Krisztus igaz egyházát kalapácsaikkal darabokra zúzzák s helyébe a világosságnak, az elfogulatlanságnak, és természetelviségnek egy új kultusz-templomot emeljenek s így az emberiséget a kinyilatkoztatott vallás igája alól kiszabadítsák. Természetes, hogy ezen törekvésük kivételében mindenekelőtt a papság ellenállásával találkozni s innen van az, hogy oly képtelen rágalmakat híresztelnek a papság ellen s hogy a papokat a nép előtt lealacsonyítani és megvetésre méltóknak feltüntetni akarják.

S nem is csoda, ha ily vérmes remények megvalósulásáról álmódoznak a testvérek, ha egyszer egy testvér így nyilatkozott a vallásokról: „A vallások, úgymond, olyanok, mint a világítóbogarak, sötétségre van szükségük. Az általános tudatlanság bizonyos foka az összes vallások létfeltétele, ez amaz elem, melyben egyedül élhetnek. Mihelyt azonban a bölcsészet szóhoz juthat, — minden csudákra s kinyilatkoztatásra alapított reklámnak el kell enyéznie s a bölcsélet elfoglalja az őt megillető helyet.“ Tehát a kinyilatkoztatott vallás szálla a szabadkőművesek szemében, melyet minden áron el kell távolítani. Azért az iskolákból a vallást kiküszöbölni óhajtván, a testvéreknek kötelességévé van téve, hogy az iskolás gyermekek tanítására és nevelésére figyelmet fordítsanak s gondjuk legyen arra, hogy a hithű katolikusok tanképességet ne nyerjenek, hogy a városok kath. tanfókat ne választhassanak s a városi iskolák lehetőleg a kormány veze-

tése alá kerüljenek s így semlegesekké illetőleg antikatholikus szelleműekké tétessenek. A lelkészek befolyásait az iskolákra vonatkozólag be kell szüntetni vagyis ki kell őket zárni a tan- és iskola-székekből; a szerzetesrendeket ha lehet a tanításból kiszorítani, vagy legalább működésüket korlátozni: szabadkőművesi kötelesség. Ezek tehát az emberiség javára célzó törekvések, melyek hivatva volnának a szellemi sötétséget eloszlatni és világosságot terjeszteni.

De nem sajnáljuk a fáradságot és tekintésük, hogy mint vélekednek a szabadkőműves testvérek az erkölcsi és társadalmi rendről. Ugyan minő erkölcsöket eredményezne azon cél kivitele, hogy a vasárnapok ne ünnepeltesse meg keresztény értelemben, hanem inkább népnepélyek, kirándulások és gyűlések által legyenek megkülönböztetve a köznapoktól, s mire vezetne azon törekvés megvalósulása, a mely az egyházi esketést eltörölni és helyette a polgári házasságot behozni akarja: s a mely még a szent képeket is szeretné kiküszöbölni a keresztények házából.

Vagy például egyik erkölcsi elvük így hangzik: „Az igazságtalanság mi lehet más, mint az emberek esetleges ítélete, mely mindenütt másféle“. Tehát a lopás, csalás, gyilkolás stb. csak azok szemében bűn, a kik azt esetleg bűnnek tekintik, s így bizonyos körülmények között erény is lehet, mihelyt akad oly derék atyafi, ki mindezt üdvös dolognak tartja. Egy másik elv pedig így formán hangzik: „A szenvedélyt fékezni annyit jelentene, mint az államot megsemmisíteni akarni, s a mellékes dolog, hogy rosszak az emberek, csak felvilágosodottak legyenek.“ Tehát ebből önként foly azon következtetés, hogy a tolvajt lopási szenvedélyében meggátolni, vagy az ifjú fajtalansági szenvedélyének útját állani nem szabad. Tehát akkor a játékbárlangok a társadalomnak hasznára vannak s ekkor Sodoma szentélynek tekinthető!

Tehát ilyen lenne a szabadkőműves erkölcsi-ség, mely a világosságot és elfogulatlanságot szüli. Nem kevesebb megütőközéssel fogadhatók azon elvek, melyek a társadalom felfogatására vannak irányozva. Mindenek előtt a társadalom alapját a családot iparkodnak megmetéyezni. „Fődoig — szerintük — a férjet elválasztani családjától és erkölcsi érzékét eltompítani“. A torradalom előttük teljesen jogos, tehát akkor minden egyes embernek joga van a létező rendet felbontani. Így tehát fölösleges azon parancs, mely rendeli, hogy a gyermek tisztelje szüleit: mert neki jogában áll e rendet megszakítani és így szüleit bántalmazni. Azért bölcsen jegyzi meg IX. Pius 1873-ban megjelent encyclicájában a szabadkőművességről: „Ezekből alakul ugyanis a sátán zsinagógája, mely seregeit az egyház ellen felfegyverzi, jelt ad s megkezdi a harcot“.

S ugyan mi lenne a világból, ha ezen őrvjögök hatalomra jutnának s elveik és eszméik megvalósulnának? Ismeretes előttünk Franciaország szomorú állapota a múlt század végén, melybe ily őrvjögös merítette s fájdalom, még ma is tapasztalhatjuk, hogy nemcsak ott, hanem Europa több művelt államában: mint törnek az emberi méltóságukat félreismerő egyének mindaz ellen, a mi szent, irtóztató vandalizmussal rombolva szét oltárt s családi tűzhelyt. És ha csakugyan hatalomra vergődnek valaha az ily istentelenség, oly következményei lennének, a melynek hallatára is kell, hogy megborzadjon a tisztán érző kebel. Ámde ezen célok megvalósítása csak örök eszme marad. Hadd reméljék a testvérek, hogy nem-sokára bekövetkezik azon nap, a melyen a természet a vallások romjain zengheti a megváltás himnuszát. Mi meg vagyunk győződve,

hogy ezen időt ad Graecas Calendas lehet kitűzni, mert habár a szabadkőműves elvek a vízbe dobott kő által támasztott hullámok módjára terjednek is, elvégre azon sziklához fognak jutni, melyen a hullámok megtörnek és kénytelenek lesznek visszasimulni, mert ez azon szikla, a melyen az isteni Üdvözítő ígérete szerint még a pokol kapni, vagyis a sátán hatalma sem képes diadalmaskodni.

Mindezek daczára hiú erőlködéseikkel nem hagynak fel és nem látják be, hogy mily sisiphusi munkát végeznek akkor, midőn az igaz kereszténység magas kösziklájára akarnak követ hederíteni, mert az mindig az önféjükre gördül vissza. Küzdjenek csak míg ki nem fogy erejük: s végre is a kösziklán bezott fejjel kénytelenek lesznek a hitelhagyott Julián császárral felkiáltani: „Győztél Galilei!“

TENGEREN.

(Folytatás.)

Annának még most sem volt nagy kedve a szoba elhagyására, de Vilmos magával vitte.

Van der Eltennek nem sikerült leányának igaz szeretetét megnyerni, igaz, hogy nem is bírta annak ifjú derült kedélyét felfogni. Anna nem is igen látta atyját máskor, mint ebédnél vagy vacsoránál és rendszeren mindig talált rajta valami gáncsolni valót, ez aztán felingerlé annak amúgy is daczoskodásra hajló természetét.

„Ha te elmegy“, mondá Vilmosnak, mi alatt vele a lakásba felment, „akkor nem bánám, ha valami nevelőintézetbe vinnének, sőt még örülnék rajta, hanem az sem fog megtörténni.“

„Miért nem?“ kérdezé a fiú.

„Mert pénzbe kerül. Az emberek mindig azt mondják, hogy apám nagyon gazdag és még sem fogja magát arra rászánni, hogy néhány száz tallert kiadjon értem.“

Vilmos erre nem válaszolt semmit, mert ő is nagyon jól ismerte bátyjának ezt a gyengéjét.

„Hagyd el“, iparkodék megnyugtanni Annát. „Hamar eltelik az idő, aztán ha visszajövök Chinából, sok mindenféle szépséget hozok neked.“

„Chinába megy a hajód?“ kiáltott fel Anna, e szavakra még inkább nyugtalanodva.

„Igen, Chinába“, viszonzá Vilmos, ki örömét a reá váró új életre nézve nem tudta elrejteni.

„És meddig maradsz oda?“

„Azt hiszem egy év múlva ismét itt vagyunk.“

„Egy év múlva!“ ismétlé Anna és könyek toltak szeméibe, „hátha megbetegszel?“

„Nem leszek én beteg“, erősíté Vilmos, mintha ő azt olyan bizonyosan tudná.

„Kast kapitány nagyon kemény és szigorú“, folytatá Anna, „a legkisebb hibát is a legkegyetlenebbül bünteti.“

„De ha semmi hibát sem követek el?“ veté ellen Vilmos és máskor oly gyermekies szemében komoly kifejezés jelent meg. „Szolgálatomat alólról kezdem, minden munkát, melyet a hajósásnak végeznie kell, örömmel megteszek, többet nem kívánhat tőlem, vagy ha mégis tenné, akkor én is fellépek vele szemben.“

„Nem, nem! Ezt a világot se tedd! A kapitány hirtelen haragu és olyankor maga sem tudja, mit csinál,“ esék szavába Anna aggódva.

„Én nem félek tőle,“ mondá a fiú megnyugtatólag. „Nem szabad megfélemlenie, hogy atyádnak unokaöccse vagyok. Igazságtalanságot nem tűrök el tőle.“

Határozott föllépése megnyugtatót Annát. A két ifjú lény úgy beszélt, úgy tervezett, mintha az magától értetődne, hogy ők már biztosan összetartoznának, azt hívek barátság fűzi őket egybe, pedig ez a szerelem első ébredése volt.

Mikor Vilmos a következő reggelen nagybátyja irodájába lépett, Van der Elten kivételesen nagyon jó kedvű volt.

„Hát szeretsz a tengerre szállni?“ kérdezte öcsését.

„Nagyon“, felelé Vilmos őszintén.

„A mit Anna tegnap a kapitányról beszélt, az csak ostobaság. Kast derék ember és a szigorú fegyelem minden hajón szükséges.“

„Nem is félek én tőle“, viszonzá Vilmos, „Én teljesíteni fogom kötelességemet és akkor senkinek sem lehet ellenem kifogása.“

A hajótulajdonos elcsodálkozva tekintett rá. A fiú szavaiból olyan elhatározás hangzott ki, melyet valójában nem várt volna tőle. Aztán gúnyos mosoly futott végig arcán.

„Engedelmeskedned csak kell“, jegyzé meg Van der Elten.

„Fogok is, míg valami igazságtalanságot nem parancsolnak.“

„Annak megítélése nem téged illet.“

„A mit én gazságnak tartok, nem fogom megtenni“, válaszolá Vilmos szilárdan.

A hajótulajdonos összevonta szemöldökét, ébren akart válaszolni, de uralkodott magán mégis; nyugodtan átengedheték a kapitánynak, hogy más elvekre tanítsa a fiút, és hogy Kast ezt meg is fogja tenni, arról meg volt győződve.

„Senki sem fog tőled igazságtalan dolgot követelni“, mondá végre. „De most szólj, van e még valami kívánságod?“

Vilmos elgondolkozott. Nagy kedve lett volna ugyan arra kérni Van der Eltent, hogy legyen nyájásabb leánya iránt, de azt nem merte kimondani.

„Nincs“, felelé.

„A kapitány ugyan meg van bizva, hogy minden szükségéről gondoskodik számodra“, folytató a hajótulajdonos, „mindamellert nem akarom, hogy bármiben is megszorulj, mert ha valami kikötőben állomásoztok, talán szeretnél valamit venni, nesze és tanulj takarékosan bánni a pénzzel.“

E szavaknál tömött erszényt nyújtott át a fiúnak, kinek szeme nevetett a pénzre, de ezúttal nem magára gondolt, hanem arra, hogy ezzel a pénzzel mennyi ajándékot vehet majd Annának.

„Köszönöm bátyám“, mondá neki, és életében most először tekintett arra az emberre igazi hálás érzélemmel.

A következő reggelen tengerre szállt a hajó.

Vilmosnak azonban mégis nehezebb volt a távozás, mint egyelőre gondolta; néhány napig a honvágy és tengeri betegség kegyetlenül elbánt vele, de aztán minden erejét összeszedte, hogy mindakettőn uralkodjék, mert bosszantotta a matrózok mosolya és lenéző tekintete a kapitánynak, ki valamennyi között a legkevesebb részvétet érezte iránta.

Az ifjúság azonban csakhamar győzelmeskedett ezeken, hiszen beteljesült kívánsága és a tengeri élet mindennap valami újat hozott számára. Jó kedvvel teljesítette a nehéz szolgálatot. A matrózok, tekintettel gyenge testalkatára, szánalomból kimélni akarták; de a kapitány zord tekintettel kiáltott rájuk, hogy ő a hajón semmiféle gyámoltalant meg nem tűr és mindenki tegye a saját maga dolgát; erre Vilmos összeszedte magát és ha még oly nehéz volt is a munka, elvégezte.

És úgy látszott, hogy testi ereje csak éppen ilyen edzésre várt. Mint a hogy arcza naponként barnult és pirosodott, úgy szélesedett melle, úgy aczélózódtak izmai. Rövid idő múlva mind az a fáradság, melybe előzőleg azt hívé belehal, játéknak tűnt fel előtte. Félelmet nem ismert és ifjú vakmerőséggel nem tartott semmi veszedelemtől. E mellett mindig jókedvű és nyájas volt, úgy, hogy pár hét alatt a hajóslegénység kedvence volt, kik mulatságos történeteinek nevettek és gyermekes felfogásai mulattatta őket.

„Vili“, szólítá meg egy este az öreg Tom, a mint a földézetten Grogot készítették. Ez a vén matróz a hajón őszült meg és minthogy mindig csak Tomnak hívták, alig jutott eszébe, hogy apjáról még a Steffen nevet is örökölte. „Vili“, ismétlé, miközben a legjobb akarattal kemény széles kezével úgy csapott az ifjú vállára, hogy valami gyöngébb csont össze is tört volna alatta, „mikor legelőször megláttalak a földézetten, a szomszédomat oldalba löktem és azt kérdeztem tőle, hogy tán az apád tejkereskedő, olyan sápadt volt az arcod. Sehogy sem akartam elhinni, hogy tengerész váljék belőled, hiszen, gondolám, az első szélfuvallat úgy lefúj a földézettről, mint egy szalmakalapot, és ha az első napokban tiszter is keresztül bukhattam volna rajtad, még sem mertem volna hozzád nyúlni, attól félve, hogy minden csontod összetörik a kezemben. És most már olyan derék legény lett belőled, a kinek csak szakálla hiányzik, hogy tengerésznek nézzék. Nesze, igyál!“

És oda nyújtotta neki a grogot.

Más alkalommal ismét félre szitta Tom a fiút, ahol senki sem hallhatta őket.

„Mi baja van az öregnek veled?“ kérdezé meg halkítva hangját és a kapitány kajütjére mutatva.

„Nem tudom, azt hiszem semmi“, felelé Vilmos elfogatatlanul.

„Nekem úgy tűnt fel“, jegyzé meg a vén matróz.

„Miért?“

Tom elhallgatott, úgy, hogy Vilmos ismételte a kérdést.

„Lásd, én már négy esztendeje, hogy itt vagyok ezen a hajón és ismerem azt az embert. Ha a nagy fizetés nem tartóztatna, már rég más hajót kerestem volna magamnak; a hajó maga ugyan jó, mint bár melyik a sósvíz hátán, hanem az öregnek nem hiszek. Én ugyan nem félek semmi teremtet embertől és még sem szeretnék vele összeveszni. Megteszem a magam kötelességét, azért nem tehet ellenem semmit.“

„En is úgy teszek, és azért nem félek tőle“, mondá Vilmos jó kedvűen.

„Derék fiú vagy“, folytató Tom. „Úgy kinőttem magadat, a hogy álmodni sem mertem volna. Az öreg is csak úgy tudja ezt, mint én, meg a többiek, mert helyre egy tengerész, azt meg kell adni. Hanem a tekintete, melylyel kísér, az nem tetszik nekem.“

„Bánom is én! Nem kívánom én, hogy nyájaskodjék velem“, nevetett Vilmos.

„Azt sem szeretem, hogy gyakran olyan munkákat biz rád, a mi tulajdonképpen nem bajósínasnak való, habár mindig derekasan elvégezed. Multkor is a viharban a vitorlákat vonattá be veled, melyekhez csakugyan izmosabb karok és vénebb fej kellene. Igazán úgy a fejembe szökött a vér, mert nem gondoltam, hogy elkészülj vele. Ha csak egyetlen hibát követsz el, véged van.“

„En még örültem neki, hogy megbízott bennem“, kiáltott fel Vilmos.

Tom csak fejét csóválta.

„Nem neked való munka volt“, ismétlé aztán.

„De megcsináltam“, mondá Vilmos nem minden büszkeség nélkül.

„Ez mind igaz, — jól végezted; de mondott-e az öreg érte csak egy elismerő szót is?“

„Nem. Az nem szokása.“

„Az már igaz; én sem hallottam még szájából soha egy olyan szót. Nem is az tűnt fel nekem. Megfigyeltem az arcát, mikor odafenn voltál. Mikor megkötötted a vitorlákat úgy a mint kellett, és leszállottál, akkor bosszankodva fordult el és rámförmedt, pedig nem adtam rá semmi okot. Valamiért bosszankodott.“

„Ugyan miért“, kérdezé Vilmos.

Az öreg késlekedett a felelettel.

„Nem tudom, mert másnak a szívébe nem láthatok bele“, mondá kis vátkatva. „És többet mint a mennyit tudok nem szeretnék mondani Vigyázz magadra, éber légy, Vilmos.“

„Azt hiszem, Tom, nagyon is feketének látod a dolgot“, mondá Vilmos. „Mindössze is nem akar kedvezni, a miért bátyámé a hajó, és nem is kívánom azt tőle.“

„Lehet, — az is meglehet, ámbar én nem hiszem“, viszonzá az öreg. „Tartsd a szemedet nyitva, én is azt hiszem. Különbén úgy sejtem, az öreg veszi észre, hogy figyelek rá, de az nem baj, ilyen vén tengerész, mint én, tudja a maga kötelességét.“

Van der Elten Jakab egészen helyesen ítélte meg a kapitányt. Ha mindjárt Kast vissza is utasította annak ajánlatát mégis örökösen az foglalkoztatá, a mint a tengeren haladva napokig egyedül volt kajütjében. Nem birta elfelejteni azt a húsz ezer tallért. Ilyen összeget, a melyen egész életében sem lesz módjában.

Még nem szánta el magát teljesen. Lelkiismerete ugyan nem háborgatta, de a veszálytól visszariadt. Mindent kockáztasson a miatt, a pénz miatt? És ha a gyilkosság megtörtént, valamely véletlen nem lehetett-e árulóvá.

Bosszúsán fogadta Vilmost hajójába; de mikor a látszólag gyöngé fiú olyan rendkívül gyorsan kifejlődött, mikor kedvvel látott dolga után és fiatal bátorsággal vissza ment kiadt semmi veszélytől, mikor már kevés hónap múlva csak úgy dolgozott, mint akár melyik tengerész, akkor még más is járult hozzá. Voltak pillanatok, a mikor a tengerész büszkesége fölébredt benne, tetszett neki a hetyke, izmos legény, ezt az érzést ugyan visszaerőszakolta és a kezdetben érzett bosszúság ismét felülkerekedett, mentül inkább kedvence lett Vilmos a legénységnek. Annál is inkább mérgeskedett mert el lehetett rá készülni, hogy ha valami veszéllyel járó dolgot adott neki, biztos lehetett belőle, hogy nem csak egy szem kísérté a fiút, hogy baj esetén segélyére siethessenek.

Ravasul el tudta rejteni ellenszenvét Vilmos iránt, még egyetlen egyszer sem büntette meg, még csak nem is gáncsolta, annál inkább töltötte bosszúját a matrózokon. Kegyetlenebb volt hozzájuk, mint bármikor.

Vilmos mindinkább hozzászólt a tengerészeti életmódhoz, vágya, idegen országokat és népeket megismerni, gazdagon ki volt elégítve, és hazájához csak egyetlen egy kedves emlék fűzte őt, az Annára való emlékezés. Néha órahosszat ült egyedül fenn az árboczkosárban s tekintete a megmérhetetlen tengeren tévelygett, akkor gondolatai a távol hazába vitték. Lelke előtt lebegett az eleven, jókedvű játszótárs, a mint a búcsúzásnál olyan keservesen sírt, mint nyújtotta oda

kezét neki még egyszer, azután kiszakítva magát elfutott szobájába.

Es kifestegette képzeletében, hogyan fog majd elé sietni, mikor majd hazamegy és milyen csodálkozva fog majd reá tekinteni, a miért hogy egészen megváltozott, nagyobb, erősebb lett, szellemi tekintetben érettebb. Maga is érezte, hogy nem fiú többé, mert aggodalom nélkül egymaga is neki menne az élet küzdelmeinek. És végre is nincsen-e ő már most is önmagára utalva? Nagybátyja védelmére nem számított, a kapitányra még kevésbé; hogy egyik sem jóakarója, azt önkénytelenül kiérezte.

Keletindianak egyik öböljében, hol a hajó több mint nyoloz napig horgonyozott, több különféle ajándékokat vásárolt Anna számára és egy hazafelé menő gőzösre feladta; irt is neki és abban a levélben elmondta, milyen jól folyik dolga és mennyi öröme van hivatásában. Kiszámtotta, hogy levél és ajándék azóta már az Anna kezében lehet és úgy tetszik neki, mintha csak halának örömeinek kitérését. Mit nem adott volna érte, ha tőle csak egyszer írást is kaphatott volna; ezt ugyan nem remélhette.

A hajó megérkezett rendeltetési helyére Chinában és egyik öbölbe vonult, hol hetekig, talán néhány hónapig kellett maradnia. Megérkezésük napján a kapitány mindjárt magához hívta Vilmost kajütjébe. Az ifjú csodálkozva engedett e hivatásnak, mert még eddig Kast, a kiadott parancsokon kívül, alig szólott hozzá. Nem tudta magát hibásnak semmiben és így akarata ellen is gyorsabban dobogó szívét erőszakkal is megnyugtatta, egyúttal elszántan, hogy semmi méltatlanságot nem fog eltűrni.

Annál nagyobb volt tehát meglepetése, a mikor a kapitány, bár nem nyájasan, de mégis nyugodt szavakkal mondá, hogy nagybátyja megbízásából egy kis összeget kell itt átadnia, és a pénzt csakugyan át is adta.

„Itt mi tovább fogunk időzni,“ tevő hozzá. „A hajón kevés munkád lesz, ha te-

hát kedved van a szárazra menni, azt gyakrabban is megetheded, nem korlátozlak, sőt akár egy éjjelre is kimaradhatsz a városban, azt hiszem eléggé idős vagy ahhoz, hogy az életet megismered.“

Most kezével intett, hogy távozzék s Vilmosnak alig volt ideje zavarában egy köszönő szót mondani.

A kapitány által mondott szavak olyan hallatlanok voltak, hogy az ifjú többször elismételte maga előtt, csak hogy bizonyos legyen felőle, hogy jól hallott. Nem csalódott és kedve lett volna örömeiben ujongani, mert a neki engedett szabadságot úgy fogta fel, mint kifogástalan magaviseletének jutalmát. A dicséretnek semmi más módja nem örvendeztette volna meg ennyire. A kapott összeg lehetővé tette néhány kellemes óra megszerzésére.

Alig várta már az estét, hogy Tom barátjának ismételhessen a kapitány szavait és megmutathassa pénzét.

Az öreg csak fejét csóválta és hallgatott. „Tom, nem gondolod, hogy ez elismerés részemre?“ kérdezé Vilmos.

„Nem tudom,“ felelt az öreg röviden.

„De Tom, én nem értem magát,“ folytatá Vilmos, „éppen úgy mondhatta volna, hogy nem szabad a hajóról távoznom és énnekem engedelmeskednem kellett volna.“

„És az tán jobb is lett volna.“

„Nem, Tom! Utazásunk kezdetétől örültem annak, hogy az idevaló étellel megismerkedem és most meg ne legyek hálás, a miért teljes szabadságot kaptam arra?“

Az öreg hallgatott. Kemény, széles kezeit összeszorította, mintha az agyát gyöttrő gondolatot jobban ki tudná így fejezni.

„Vilmos,“ mondá aztán, „igéj meg nekem valamit.“

„Szívesen, Tom.“

„Jó, hát ne menj nálam nélkül a szárazra meg a városba.“

„Miért?“

„Igérd meg azt nekem.“

„Tamás, nem értelek.“

„Igérd meg.“

„Nos hát igérem, de azért meg sem értelek.“

A vén matróz kezét nyújtá neki.

„Megigérted, hát most már meg is mondom miért tettem veled ezt az ígéretet. Nem ismered te itt az életet és nem is sejteted, micsoda veszélyeknek van itt kitéve egy fiatal, tapasztalatlan ember.“

„Ejnye Tom, hiszen nem vagyok én már gyermek!“ mondá Vilmos csaknem sértődve.

„Hallgass meg,“ folytatá az öreg. „En most hatodszor vagyok itt és sok mindenféle várost megismertem már életemben, hogy a félelem micsoda érzés, azt sem tudtam megérteni soha; de ha itt végig megyek az utcán, akkor úgy vigyázok magamra, mintha csak valami hajót kormányoznék zátonyokon keresztül. Tüzes itt a talaj és mondhatom neked, hogy nem lehet ezeknek a ferdén havított szeműeknek hinni, de egynek sem. Sok éve mult annak, a mikor én legelőször idejöttem. Igaz, hogy pár évvel idősebb voltam náladnál, de több tapasztalatom szintén nem volt még. Én is örültem annak, hogy megismerkedhetem az itteni étellel, és másnap ide érkezésünk után már egy jó barátommal be is mentünk a városba. Mindkettőnknek szép számmal voltak aranyai a zsebünkben és gazdagabbnak képzeltük magunkat, ennél a hosszú pontos társaságnál. Több helyiséget felkerestünk, habár idegen matrózok szoktak járni; a thea nem nagyon izlett, hanem az arak jó volt, akkor tartók magunkat. Nagyon is jó, túlcsapongó kedvünk kerekedett, de azonban megálltunk a lábunkon és még fejünk is tiszta volt. Nem mondanám, ha nem volna igaz, hiszen olyan régen volt már és nem volna valami nagy szégyen, ha egy kicsit félrehúzott volna is. Az én pajtásom a korcsmában, hol utoljára voltunk, egy másik aranyat vett ki a zsebéből, mutatni, hogy van pénze; ez esztelenség volt tőle, mert láttam, hogy a csopfog chinaiaknak csak úgy csillogott

TÁRCZA

Az Isten nagy!

(Seidl után.)

„Uram nagy vagy!“ szólok, midőn az égen
Mint fészlő rózsza felpirul a nap.
Midőn a lét nagy küzdelmére készen
Természet s ember új erőre kap
Uram! szebben hol fénylik égi képed
Mintha a hajnal bíborfénye éled?!

„Uram! nagy vagy!“ szólok, ha fellegekkel
Borítod el a forró tájakat;
S villámid lángbetűivel írod fel
Az ég felhőire parancsszavad.
Uram! Oh! hol tűnsz fel félelmetesbnek,
Mint ha a bős elemek csatára kelnek?!

„Uram! nagy vagy!“ szólok, midőn szelíden
A nap lehúnyja elbágyadt szemét,
Midőn dal csendül az erdők ölében,
És édes csend ömöl el szeretszét.
Uram! mi hangol minket hőbb imára,
Mint alkonyképed tündéri bája?!

„Uram! nagy vagy!“ szólok, ha néma fátyol
Borúl enyhén a csendes éj fölé.
Az égen ég a fénylő csillagtábor,
A méla hold bujdos felhők közé.
Uram! Mi től el fensőbb enyhe hűvel,
Mint hogyha némán dld a csendes éjjel?!

„Uram! nagy vagy!“ Minden műved dicsőit,
Nagyobb — nem vagy; de legnagyobb — igen!
Hisz bú s örömben egyaránt erősít
Kezed, s vezetve víz ösvényiden.
Nagy Úr! Ó add, hogy a ki benned élek,
Hirdetve téged, nagy legyen e lélek!

Magdics Ignác.

Május.*

Legszebb rózsáim nyuljatok ki!
Belőletek most koszorút fonok:
Szűz Márián fogtok ragyogni;
Fején hervadtok el, ti boldogok!

Fehér kelyhű kis gyöngyvirágok,
Szépen, vidáman csilingeljétek!
Nagy öröm vár ma még redtök:
Mária keblén léssen helyetek.

Kék nefelejtsek és jáczintok,
S erdő, mező virágai ti mind!
Megtűgom nektek is a titkot:
Kezem Mária oltárára hint.

Öltözzél menyasszony-ruhába,
Dicső természet, Isten temploma,
S légy oly szép, — édenkertté válva, —
A mily szép eddig nem voltál soha!

*) Mutatvány Rudnyánszky Gyula kiváló költőnk legújabbán megjelent „Mária dalok és legendák“ című művéből. Ára 2 frt, kötve 3 frt, díszkötésben 5 frt. Megrendelhető a szerzőnél. Egyelőre csak annyit mondunk, leghőbb óhajunk az, hogy bárha minden kath. család megrendelne a kötetet.

Te szellő sügj-bügj andalogva,
Ringass légy szárnyon édes illatot!
Pacsirta, kezdj zengő dalodba,
S himnuszot, hosszannál csaltogjon dalod!

Szűz Máriának ünnepére
Készülj szívem te is e hajnalon!
Áhitattal borulj eléje;
Szűnjék ma meg panasz, gond, fájdalom,

Zengje a mélység, a magasság
És visszhangozza millió ima,
Hogy földön égben meghallhassák:
Május haván légy üdvöz, Mária!

„Mária hozománya.“

Egy vonás Michel Angelo Buonarotti életéből.

Velenczében a Márkus-tér egyik korcsmája vendégszobájának legsötétebb zúgában ült 1520-ban egy férfi egyszerű öltözötben, de férfiasan szép arcczal, s előkelő magatartással. Mély gondolkodásából, mely eimerülni látszott, egy hajós belépte zavarta fölkinék megjelenése csakugyan alkalmas volt feltűnést költeni, bárha öltözéke egyszerű gondolásnak tüntette is őt fel. Termete magas és erős volt, arcának kifejezése az értelmiség magas fokát árulta el, szeméből a szellem tüze ragyogott, bár most látszólag az aggály zavarta is meg, mely szívén látszott rágódni.

A hajós egyenesen a vendégszoba közepén álló széles vállú korcsmároshoz lépve így szolt:

a szemük. Karonfogva indultunk haza. Az én Guszti pajtásom balkezét nadrágja zsebébe dugta s úgy csörgette aranyait széles jó kedvében. Ott mentünk a folyó partján, csak jobb felül voltak házak. Veszélyre távolról sem gondolva, olyan biztosnak éreztük magunkat, mint ha csak otthon sétálgattunk volna. Egyszerre csak, mint ha nyakam csigáján valakinek a forró lehelletét érezném, hirtelen visszafordulva és két gyanus alakot pillantottam meg. Ugyanabban a pillanatban Guszti nyakába hurok volt vetve és csak azt hallottam, hogy valami bugyborékoló hangot adva összeesett. Nekem is az a sors volt szánva és csak az által menekültem meg tőle, hogy gyorsan félre ugrottam. Dühösen rántottam késemet elő, hogy a két gazemberre rohanhassak, a mikor szemeimre láttam vagy más sulyos eszközzel olyan hatalmas ütés mérték, hogy nem láttam mást, mint tüzes fényt, egy lépést hátráltam, de ösztönszerűleg hadonáztam késemmel.

Mikor szemeimnek ismét hasznukat vehettem, láttam a mint a két rabló Guszti a vízbe dobta és egy csónakkal gyorsan eveztek a túlpartra. A következő pillanatban már el-tűnt szem elől. Segítségére kiáltottam. Egy csomó ember vett körül, kikkel természetesen nem tudtam magamat megérteni, és a gaz-emberek valamennyien olyan fenyegető tekinteteket szórtak felém, miként azoktól ugyan segílyt nem várhattam. Szegény Guszti sorsára kelle hagynom s még örülhettem, hogy én magam el birtam hajónkra jutni. De kapitányunk erélyes ember volt. Azonnal a konzulhoz ment, a rendőség talpra állított, én magam mentem egy tolmácsal a tett helyére, az eset világos nappal történt és a zsványok közül még sem akart egyik is tudni a dolgról. A gyilkosokat nem fődőzték fel, sem a Guszti hulláját nem találták meg, a rendőség hihetőleg egy kézre játszva a zsványokkal szörnyű alázatossággal mentette magát és azzal — vége volt az egésznek. Azóta mindig undoroztam ide vissza-

térni és ha a városba megyek, kinyitóm szemeimet.

„Régen volt az már Tom, azóta minden megváltozott“, vagott közbe Vilmos.

Az öreg csak fejét csóválta.

„Még sokkal rosszabb lett, mint eddig volt“, válaszolá. „Csak az a különbség, hogy most mindenki jobban vigyáz magára és nem megy egyedül a városba. Ezt az öreg mind így elmondhatta volna neked, mert ő éppen úgy ismeri az itteni viszonyokat, mint én, mert nem most van itt először, azért nem tetszik nekem a tőle kapott szabadság.“

Az öreg vizsga tekintetet vetett a fiúra.

„Bizonyosan nem olyan aggódó, mint maga.“ jegyzé meg Vilmos.

„Lehet. Nos, ha éppen meg akarsz ismerkedni az itten való életmóddal, akkor együtt megyünk.“

Már a következő napon szabadságot kért Tom a délutánra és estére és Vilmosal kiment a városba. A kormányos hozzájuk csatlakozott. Mindenki revolvért vett kezébe és a kormányos, ez a nagy csaknem herkulési alak úgy tartotta fegyverét, hogy azt mindenki láthatta.

Mikor estve hazajöttek és a kapitány Vilmost a két tengerésznek a társaságában megpillantá. zord tekintetet vetett rájuk, de nem szólt egy szót sem.

A következő napokban Tom ismét szabadságot kért, de nem kapta meg, akkor sem, mikor e kérését néhány nap múlva ismételte. Vilmos szavát tartotta és nem távozott Tom nélkül a hajóról, bár mily nehezen is telt neki az idő.

„Mit kuczorogsz itthon?“ kérdezte tőle a kapitány, a mint az ifjú a hajó karfájára támaszkodva nézte a kikötőnek nyüzsgő forgalmát. Azt hiszem, ilyen fiatal embernek, mint te, vágnia kellene idegen várost, idegen népet megismerni.“

„Vágyom is én eléggé,“ vallá be a fiú.

„Hát akkor miért nem mégy be a városba?“ kérdezé tovább a kapitány.

Vilmos késedelmezett a felelettel, nem szerette volna elárulni, hogy mire adta szavát Tomnak.

„Nos?“ sürgeté a kapitány.

„Nem tudok beszélni az emberekkel — meg azt is hallottam, hogy egyes embert könnyen veszedelem érhet.“

A kapitány megvetéssel tekintett reá.

„Gyáva!“ veté oda és hátat fordított neki.

Vilmosnak a fejébe szökött a vér, ez a szó rá nézve a legnagyobb meggyaláztatás volt, eléje akart annak az embernek állani, ki ok nélkül vágta arcába e sértést, és követelni akarta tőle, hogy húzza vissza szavát, mert gyáván nem viselte magát soha; de uralkodott magán. Mikor rövid idő múlva Tommal találkozott, megállt előtte, mondván: „Ments fel adott szavam alól, mert be akarok menni a városba!“

(Folytatása következik.)

Egy házi úr szenvedései.

A háziuri életpályának is vannak árnyoldalai . . .

Elmondok önöknek egy történetkét, melynek hősei: egy háziúr és egy festő.

Cantu nem tartozott azon boldog emberek közé, a kik egy négyszög méter vászonból háromszáz négyszögméter telek árát szorítják ki, meg a költséget is egy rajta építendő csinos nyárilakra. Cantuhoz nem szegődött a siker. Nem tagadható, hogy ő maga volt a hibás, mivel a festészetet minden áron a pozitív bölcsészettel akarta egyesíteni. Szomorú házasság.

Kétségkívül észrevették az utolsó kiállításban azt a hat négyszögméter nagyságú festményt, a mely rikító színekkel volt bepamacsolva. A katalógusban a következő magyarázat volt olvasható:

„A szabad kutatás és a szellemi újjászületés eszméje a tiltott szenvedélyek hydráját lenyűgzi.“

— Gianettino, még mindig megmaradva vonakodásod mellett?

— Megmaradok, — visszonzó a korcsmáros — s örökké meg fogok maradni a mellett. S nincs más okod leányod kezének megtagadásása mint az én szegénységem?

— Semmi más, Barbarigo — szolt a korcsmáros őszintén.

— Tehát inkább leányod gazdagságára gondolsz, mint boldogságára? S egészen megfeledkezel arról, hogy Lepantonál életedet menttettem meg? Nem jut már eszedbe, hogy én és Mária együtt nőttünk fel, s hogy meg esküdtünk egymásnak, hogy egymáséi leszünk? Ah, Gianettino, te nagyravágyó vagy mint egy doge és hálátlan mint egy patricius.

— Nem vagyok az, Barbarigo, — visszonzá a korcsmáros, de gazdag vagyok.

— Én szegény vagyok, — szolt Barbarigo szomorúan, de fiatal vagyok, egészséges és erős s bízom az Istenben, kinek segélyével egykor gazdag lehetek én is.

— Mária tetszik egy előkelő ifjú úrnak s ez ajánlkozott. . .

— Egybekelni vele? — vágott szavába gyorsan a gondolás.

— Arra nem, — szolt némi zavarral Mária atyja; de késznek nyilatkozott őt házába fogadni s ha beleegyezem, 1500 darab aranyat ad nekem; én azonban két ezer darabot kívánok.

Az ismeretlen a sötét zúgban addig látható érdekeltséggel hallgatá a két férfiú beszélgetését. Most fölegyenesedett s Barbarigonak vállára ütve, barátságosan szolt:

— Gondolás, Mária nőd lesz?

— Soha! kiáltott fel a korcsmáros, bőszülten az idegen beavatkozása miatt.

— Akkor nem, — szolt ez — ha Barbarigo 2000 darab aranyat hoz nászajándékul?

— Akkor már igen, — szolt a korcsmáros vontatottan, — akkor örömet elfogadom őt vőműl. De hol venne a szegény ördög annyi pénzt, mikor gondolójánál egyebe nincs?

— Mind az által átadja önnek még ma azt az összeget.

— Ah, signor, — ne tréfáljon! — szolt a gondolás szomorúan. Ki adna nekem annyi pénzt?

Majd örvedetes reménytől megkapatva, kérdezé:

— Vagy talán ön . . . ?

Félbeszakította magát, mert az idegen szerény öltözéséből ítélve, nem oly embernek látszott, ki 2000 darab aranyat adhatna ajándékba.

— Nem, az én zsebemből nem, — szolt az idegen mosolylyal, mert az semmivel sem nehezebb a tiednél. De az ne vegye el kedvedet barátom, mert az én szegénységem testvére a gazdagságnak. A pénzt nem adhatom, de meg akarom szerezni neked.

E szavakkal az idegen fölnyitá a széken mellette levő csomagot s abból festett pergament-lapot vett ki s azt a hajósnak átadva, hanyagul így szolt:

— Menj Pietro Bembohoz, pápa ő szegének titkárához, s mondd meg neki, hogy

e lap festője pénzzavarban van s azt el akarja adni 2000 darab aranyért.

A korcsmáros kezébe vette a lapot s kicsinylő tekintetet vetve arra, visszaadta Barbarigonak, miközben így dörmögött:

— Két ezer darab arany? — Ez az ember meg van bolondulva! Egy zechniát sem adnék értte. Szegény Barbarigo, neked ugyan megesett.

A gondolás nem engedte magát zavartatni. Elvitte a pergament-lapot X. Leó pápa titkárához, s alig egy óra múlva, visszatért a kívánt összeggel s egyuttal elmondta a művésznek, hogy Pietro Bembo sürgősen kéri látogatását.

Most minden akadály el volt hártva, a szerelmes hajós útjából s másnap egybekelt Máriaival. Az eljegyzetek jóltevője a hálás Barbarigo szívélyes kérelmére megígérte, hogy jelen lesz az esküvőn, s a lakodalom ünnepeyén, s midőn felszóllították, hogy nevezze meg magát, így szolt:

— A nevem Michel Angelo Buonarrotti.

A gondolás családja a nagy művész iránt megőrizte háláját s ez húsz év múlva Barbarigo tábornokban is, ki a velencei köztársaság szolgálatában ezt a rangot vívta ki magának, oly élénken élt, a mint egykor a gondolás azt ígérte volt. A kép azonban ezzel a fölírással: „Mária hozomány“, jelenleg a párisi muzeumban van elhelyezve.

—y—d.

Alatta pedig egy névjegy.

C a n t u
észszerű festő.

Ezek után nem lesznek meglepve, ha megtudják, hogy Cantu szegény volt. Az ember nem azért „észszerű“ festő, hogy kincseket gyűjtson. A ki a tilos szenvedélyek hydráját le akarja győzni, az már magában véve is a lemondás embere.

Cantu az volt minden izében és a többi emberiségtől is megkövetelte, hogy hasonló eljárást kövessen. Házi ura egy köznapi szellem volt, a kitől méltán elvárhatta volna, hogy alávesse magát az ő felsőbb belátásának; annál inkább fájt tehát szívének, midőn az évnegyed elején Baudrille úr, a házigazda e szavakkal köszöntött be hozzá:

— Jó reggelt, Cantu úr, hozom a nyugtáját.

— Lehetséges volna Baudrille úr, hogy ön komolyan pénzt vár tőlem?

— Csak nem gondolja, hogy örökké várni fogok? Már három éve nem kaptam öntől egy fillért sem.

— Három éve!... Milyen gyorsan mulik az idő!

— Az idő mulik s én nem jutok pénzhez.

— Milyen szomorú év volt ez az utolsó három...

— Kérem, Cantu úr, ne kezdje előlről a komédiát: Ismerem már kifogásait. Majd Páris ostromára hivatkozott, a kommune rombolásaira, majd ismét a spanyol földrengéseket és a magyarországi árvizeket szedte elő...

— Csodálkozom Baudrille úr, hogy ilyen könnyelműen beszél ezekről a világren-dítő sorscsapásokról.

— Lárifári! Ideje már, hogy vége legyen!

— Magam is osztom nézetét. Ideje, hogy minden jobbra forduljon. Franciaország sülyed, a kereskedés sülyed, a művészet...

— Bánom is én! Ön 1500 frankkal adósom.

— 1500 frank! Milyen könnyelműség nekem ennyit kölcsönözni!

— Ebben igaza van. De most pénzem akarom; az ember nem talál mindennap 1500 frankot az utcán.

— Fájdalom, igaza van.

— Vagy azt hiszi, hogy jó multság sohasem látni pénzt.

— Kinek mondja ezt, kedves Baudrille úr? Együtt érzem önnel az élet fájdalmát. De hiszen a bölcs csak megáll a viszontagság közepett. Azért...

— Eltekintve az 1500 franktól...

— Epen abban áll a bölcsészet hatalma...

— ... Hogy mindenki lakbérét fizeti?

— Milyen tévedés! Ellenkezőleg! arra oktat, hogy lemondjon a hiú élvezetekről s azért...

— Az én 1500 frankom...

— Csekélység ahoz az élvezethez képest, melyet ön a bölcsészetben talál. Ez a lemondásra oktatja önt. Kövesse példámat, Baudrille úr és mondjon le...

— Miről? 1500 frankomról?

— Első sorban ezekről.

— Jól van! Belenyugszom!!!

— Komolyan?

— Ugy van; de csak egy föltétel alatt.

— Melyik az?

— Hurczolkodjék ki azonnal.

— Kihurczolkodni?... En?... De miért?

Hiszen nagyon jól érzem magamat itt! Bizto-

sítom, hogy nincsen semmi panaszom a lakás ellen.

— Ah! ez már sok!

— ... Ámbár a lépcső világítása sok kívánni valót hagy és a kémény is füstöl. De tudja, édes Baudrille úr, én nem vagyok túlságos követelő.

— Epen most tapasztalom.

— Aztán épen azon vagyok, hogy befejezzem remekművem, a mely a halhatatlanságot biztosítja számomra.

— Két órai időt engedek önnek!

— Mire? hogy befejezzem festményemet? Ez nem elég. Talán meg akarja venni?

— Két órai időt engedek önnek, hogy elhordja magát innen mindenestől.

— Gondolja csak meg, Baudrille úr...

— 1500 frank nem sok, csak megszabadulhassak öntől.

— Ez a személyemet némileg sértő megjegyzés bizonyos tekintetben észszerű. Szeretem a logikailag gondolkodó embereket. Hogy vonzalmamat bebizonyítsam, ötven franknyi előleget kérek öntől.

— Megbolondult?

— Épen nem. Ennyire van szükségem, hogy holmimat elhurczoltassam. Mert nekem egyetlen fillérem sincs.

— Igazán?

— Ez meglepi önt, nemde? Mikor remekműveimet látja, azt kérdezi magában, hogyan lehet a sors ilyen kegyetlen egy nagy tehetőség iránt?

— Megkapja az ötven frankot. Minden áldozatot meghozok, hogy szabaduljak öntől.

— Ezer köszönet, nagylelkű férfiú! De hálás leszek: beleteszem önt legközelebbi festményembe, a melynek címe: „Az emberi alávalóság, a történet előtti idők nagylelkűsége által eltiporva“...

Két óra mulva üres volt Cantu lakása. Másnap reggel, mikor Baudrille úr szokott délelőtti sétájára indult, észrevette, hogy a kapura kifüggesztett, lakást hirdető czédulák közül egy eltűnt. Fölkereste a házgondnokot.

— Ki van adva az ötödik emeleti lakás, Francois?

— Ugy van Baudrille úr. Ez egyszer, hízélgés nélkül legyen mondva, kitemtem magamért.

— Ugy?

— Olyan lakót kaptunk, a ki nem tett semmi kifogást. Még azt sem kívánta, hogy a rongált lépcsőfokokat megcsináltassuk.

— Pompás! Mi a foglalkozása?

— Festő.

— Ugy? Őszintén szólva, nem szeretem ezeket az embereket.

— Olyan festményeket csinál, a melyek alig férnek be az ajtón.

— Hogy hívják ezt a mázolózt?

— Itt van a névjegy.

C a n t u
észszerű festő.

Ismét ő? — ordított Baudrille úr.

Haragtól kipirult arcczal rohant az ötödik emeletre. Cantu nyájas mosolylyal fogadta:

— Milyen meglepetés, Baudrille úr; Menyire örvendek, hogy magammal láthatom. Mivel olyan szomorúnak látszott hirtelen távozásom miatt, föltettem magamban, hogy kissé szórakoztatom.

A boldogtalan háziur félig ajultán dőlt az ott álló karosszékre. Ez egyszer 450 frankjába került Cantu hurczolkodása. — Kevesebért szóba sem akart állni.

A miből látszik, hogy a háziuri pályának is vannak árnyoldalai.

(Francziából.)

IRODALOM.

Beküldetett T. cz. Szerkesztőség. Van szerencsém, most megjelent „Esztergom-vármegyei írók koszorúja“ cz. munkám egy példányát b. lapjában való szives ismertetés végett megküldeni. Megjegyzem egyuttal, hogy ezen pályadíjjal kitüntetett munka, mely 366 esztergommegyei író élete s irodalmi működése ismertetésével foglalkozik, Dr. Majer István püspök, az országosan tisztelt „István bácsi“ 50 éves írói jubileuma emlékére van kiadva s egyszersmind neki, mint az irodalom bőkezű pártolójának ajánlva; továbbá, hogy önálló munka, mely egy megye irodalmával tüzetesen, könyvészetileg foglalkoznék, a magyar irodalomban ritka jelenség s hogy e példa követése, irodalom történetünkre nézve megbecsülhetlen volna. Ez utóbbi körülményre való tekiutetből bátorkodom művem (Egy példány ára füzve: 2 frt, diszkötésben 3 frt.) jóindulatu ismertetése, illetve ajánlásáért újból esedezni. Budapest, 1888. april 21. Kiválló tisztelettel Zelliger Alajos, Budapest, VII. Hársfa-utca 9. sz.

„Esztergom-vármegyei írók koszorúja“ czim alatt Zelliger Alajos főv. hitoktató, a „Népnevelő“ főmunkatársa 366 Esztergomgyében született vagy itt működött író életét s irodalmi működését ismereti nagy nyolczadrétű 265 lapon. Ilyen munka mely egy megye irodalmával önálló könyvben tüzetesen könyvészetileg foglalkoznék, irodalmunkban eddigéle nem létezett. Zelliger A. példát adott, miként lehet az irodalomtörténet teljességét előmozdítani s számos hivatott író emlékét megőrizni. E mű taglalásába bocsátkozunk, szük terünk nem engedi, általánosságban azonban kijelenthetjük, hogy szerző derék munkát végzett s a pályadíjjal való kitüntetést megérdemelte. Mi üdvözöljük a szerzőt s kívánjuk, hogy hasonló szorgalommal s kitartással, nemkülönben hasonlóan meleg tárgy szeretettel még több komoly hasznavehető munkával gazdagítsa irodalmunkat! Mi e művet legmelegebben ajánljuk t. olvasóink b. figyelmébe. Füzött példány ára 2 frt, diszkötéssel 3 frt. Egyháziak sz. mivék elvállalása által megszerezhetik a szerzőnél: Budapest, VII. Hársfa u. 6. sz.

A magyar tudományosság ünnepe. Ez ünnepe az akadémia negyvennyolczadik közgyűlése. Akadémiánk sok szolgálatot tett a nemzeti művelődésnek s ép azért meg van az oka annak az érdekeltségnek, melylyel iránta minden hazafi viseltetik. Trefort Ágoston akad. elnök diszruhában jelent meg s pontban 10 órakor foglalta el helyét. A sok tudós közt ott voltak: Haynald Lajos biboros érsek, Tisza Kálmán min. elnök, Bedekovich Kálmán minister, Péchy Tamás képviselőházi elnök. Berzeviczi Albert államtitkár. A gyűlést Trefort elnök nyitotta meg. Beszédjében ifjusága emlékeire tekintett vissza, aztán festette a szellemi szabadság igazi jellemvonásait, s e szabadsághoz vezető utakat, majd a magyar kulturáról beszélt s lelkesedetten mutatott rá a gyengébb nemzetek szerepére: „Hódítaniok kell a szellemi, a gazdasági s testi erő mezején.“

„És ezzel megérkeztem — folytatja tovább — azon témához, melyet minden alkalommal pengetni szoktam: nekünk szükségünk van tudományra, irodalomra, művészetre, iparra és egészségre. Habár a tudomány, de különösen a

természettudomány terén oly férfiak is tudták a tudományt előbbre vinni, kik iskolázva nem voltak, mégis az iskola azon eszköz, mely a tudományt terjeszti, és azt előmozdítja, mit különben már számtalanszor kifejtettem, most tehát nem ismétlem. Az irodalom nagy hatalom, mert a miveltszatyok világnézetét alkotja, de nagy írókat és nagy műveket nem lehet mestereségesen tereinteni. Szellemes társasági élet, vagyonyosság, nagy dolog iránti érdeklődés azonban jótékonyan hatnak az irodalmi életre és productióra. Ugyanez áll a képzőművészetekre is. Az ipar tekintetében állam és társadalom legtöbbet tehet. Csak tisztába kell jönni, hogy a modern állam és társadalom ipar nélkül feladatának nem tud megfelelni. A közegészség végre minden fejlődés, haladás, prosperitás föltétele, államfentartó hatalom. Már többször mondtam, hogy az akadémia mind ezen érdekek előmozdítására hajlandó s képes is, de az akadémia egyik feladata, minden irányban magasabb szempontokat elfoglalni, a nemes törekvéseknek tért nyitni, és a philosophiai szellemet fölébresztetni, ápolni s fentartani és ez irányban a hazának példát adni.

Az elnöki megnyitó után Fraknoi Vilmos főtitkár Ipolyi Arnold emléket újított fel egy gazdag tartalmu emlékbeszédben. Azután Szily Kálmán szólt a száz évvel ezelőtti magyar természet-tudósokról, majd Keleti Gusztáv ismertette az akadémia díszterem festményeit és művészi díszítéseit. Keleti után Fraknoi Vilmos foglalta össze az akadémia mult évi munkásságát. Két órákor az akadémikusok a Frohner-szállóban lakomát tartottak, melyen Haynald bíboros főpapunk Trefort Agoston egészségére üritett poharat, kívánva, hogy kis gyöngékedése minél előbb muljon el, ő maga pedig legyen rajta, hogy ereje, egészsége francia nevének (trés-fort = igen erős) megfeleljen. A felköszöntők közt érdekes volt még a Sayous Ede kültagé, a ki francia létere magyar nyelven köszönté föl az akadémiait.

Meghívó. A vácz-egyházmezei növendékpapság „pázmány-egyet”-ének 1888-ik évi május hó 13-án a püspöki papnevelde nagytermében tartandó zárünnepélyére. A zárünnepély sorrendje: 1. „éjjeli szállás Granadában,” operanyitány Kreutzer K. tól Hegedűn játsza: Kreh-

nák János III éves hittanhallgató, zongorán kíséri: Szontág Sándor VI. oszt. növendék. 2. Megnyitó beszéd, tartja: Viz Zoltán IV. éves hittanhallgató, elnök. 3. „Az örök egyház.” Pályanyertes költemény. Szerzője: Viz Zoltán IV. éves hittanhallgató; szavalja: Krébesz Andor I. éves hittanhallgató. 4. „Ima és vadászkar,” a „bűvös vadász”-ból Weber-től, előadja a növendékpapság énekkara. 5. „Jogosult-e küzdelmünk a szabadkőmivességgel szemben?” Pályanyertes értekezés. Szerzője: Kalvoda Ferenc III. éves hittanhallgató; olvassa: Kucsera Károly III. éves hittanhallgató. 6. „Nocturne.” Leybach I.-től op. 3. Hegedűn játsza: Krehnák János III. éves hittanhallgató, zongorán kíséri: Szontág Sándor VI. oszt. növendék. 7. „Egy ifjú áldornak.” költemény Mindszenty-től. Szavalja: Csapó János III. éves hittanhallgató. 8. Jegyzői jelentés, olvassa: Kalvoda Ferenc III. éves hittanhallgató, jegyző. 9. Zárszó, tartja: Podhorányi József, IV. éves hittanhallgató. 10. „Pápai himnus.” Felejtől. Előadja a növendékpapság énekkara. Kezdeté délután 5 órákor.

Mária Terézia szobrának ünnepélyes leplezésének Bécsben eddigi hírek szerint kegyelmes főpásztoraink közül jelen lesznek: Simor János bíbornok hg-primás, dr. Haynald Lajos bib. érsek, dr. Zalka János győri, Császka György szepesi, Bendé Imre besztercebányai, Búbics Zsigmond kassai, Meszlényi Gyula szatmári, dr. báró Hornig Károly veszprémi püspök urak, a ki egyuttal a canonicus processust fogja végezni az apostoli nuntiatúrán. Az ev. és az ev. ref. „püspök” urak távollétök által fognak kiválni Mária Terézia szobránál.

A mult vasárnap Franciaországban meg-ejtett községi képviselő-testületi választásoknál. A hol több mint 36.000 képviselő-testület megválasztásáról volt szó, az az öröndetes hír érkezett, hogy a katolikus szellem érvényesülése, kivált falukon, mindenféle öröndetes emelkedést mutatott.

Rómában. jelenleg két nagyobb zarándoklat időz: a második német, mely alig áll több tagból, mint a második magyar zarándoklat, — és a mexikói, a mely 300 tagból áll és f. hó 7-én érkezett Rómába.

FRISITÓ.

Az is valami.

I. kocza vadász: Nos volt szerencséje a tegnapi vadászaton?

II. kocza vadász: Volt, barátom Csénd-örrel találkoztam s nem kérte a — jegyet.

Takarékosság.

A fürdőben szappannal kínálja a szolgál az egyik fürdő urat.

— Köszönöm mondja emez. Két év előtt vettem öntől egy darabot és... még nem fogyott el.

Mitől fél.

— Barátom, nagyon csodálkozom rajtad, hogy te annyira félsz a feleségedtől.

— Nem attól félek én pajtás, hanem a lármájától.

A nátha ellen.

— Asszony, binop bandtál, hodj todsz volomi a dátho ellen. Bandjál, bi oz?

— Nui, hát a zseppkendu

Hogyan könyez?

Egy fiatal embernek meghalt az anyósa. Természetes, hogy akár mint erőlködött, nem jöttek könyei. A felesége oda szól neki a zsepkendő mellől:

— Istenem, Pali, mit szól a világ, ha látja hogy nem sirsz?

A fiatal férj visszasugott.

— Sirok én kedvesem, csak hogy a könyeim az orromon jönnek keresztül.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Köszönjük szives leveleiket és biztatásait. Embertől soha sem féltünk. Istent félünk egyedül, ő benne bizunk és reménylünk. Lonkay hallgatása nem lep meg. A czikk miatt csak három előfizetők haragudott meg, 1200 felüli olvasóból ez ugyan csak nulla! Helyettük kaptunk 47 újat. Vox populi!

B. J. A. „Korunk” III. évfolyamat 39 szám teljes és tiszta példányok pósta költséggel együtt 2 frtért adjuk, ennyit még a papirosa is megér. Iskolai könyvtárak részére nagyon alkalmas.

B. W. Ferencz. Természetesen semmiből semmi jön ki. A míg a gyűjtésnek nincs számottevő eredménye addig a lapnak kiadási ideje is bizonytalan!

HIRDETÉSEK.

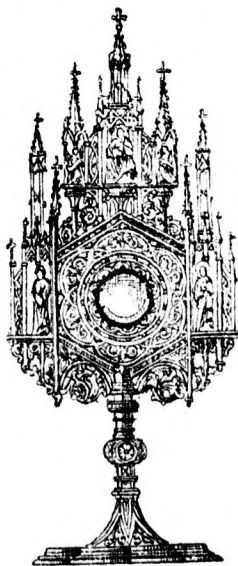
A „KORUNK”

szerkesztősége
és kiadóhivatala
Budapest, VIII. Mária-utca 30.

HIRDETÉSEK

a legolcsóbb árban felvétetnek.

Szerkesztő otthon található
3—6 óra között.

Himzett miseruhák
és
egyházi szerek gyára

ZAMBACH ÉS MÜLLER

Ő Eminentiája a Bibornok és Magyarország Herczeg
Primásának szállítója

Bécs, Szent-István tér 5-ik szám.

Raktára: Linz, Herrenstrasse 16.

Árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek.

